

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสมัยโบราณประเทศต่างๆ
ยังมิได้มีการตรากฎหมายข้อบังคับไว้อย่างแน่ชัดบุคคลได้มีการเคลื่อนย้ายไปมาอย่างเสรี
สำหรับประเทศไทยในสมัยก่อนได้เปิดโอกาสให้ชาวต่างด้าวเข้าประเทศได้โดยไม่จำกัดจำนวน
ทั้งนี้เนื่องด้วยพระเมตตาธรรมขององค์พระมหากษัตริย์
ซึ่งถือว่าพระองค์ทรงเป็นที่พึ่งของปวงชนโดยไม่เลือกชาติศาสนาภาษาใด
จึงมีชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานอาศัยอยู่ในประเทศไทยหลายกลุ่มเชื้อชาติ¹
โครงสร้างสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่มองคนไทยในความหมายของคนที่มีวัฒนธรรมและพ
ดภาษาไทย ส่วนคนลาว คนพม่า คนเขมร ก็คือคนที่มีวัฒนธรรมและพูดภาษาลาว พม่า เขมร
และเมื่อคนชาติอื่นเช่นคนอินเดีย หรือจีนเข้ามาอยู่ในอาณาบริเวณประเทศไทยก็ถูกมองว่าเป็น แขก
เจ๊ก พราหมณ์ จัปกั๋ง หรือ เถาแก ตามสภาพและสถานภาพ ดังเช่น สมัยก่อน
หลังการสู้รบไทยชนะก็จะกวาดต้อนผู้คนมาอาศัยอยู่ในอาณาเขตประเทศไทย
มีการซื้อพื้นที่ให้ตั้งถิ่นฐาน เป็นบ้านญวน บ้านมอญ
บ้านแขกคนที่มิใช่ชาติพันธุ์อื่นที่ไม่ใช่ไทยก็ถูกมองและถูกเรียกว่าเป็นคนอื่น คนที่อยู่บนดอย
ก็ถูกมองว่าเป็นคนดอย² ในสังคมไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์มากมายหลายกลุ่มอาศัยอยู่เช่น พวกชาวเขา
ชาวเลชาวมุสลิม คนไทย เชื้อสายจีน เขมร มอญ พม่า ลาว และไทยโซ่ง³
ดังนั้นผู้ที่อยู่รวมชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมไปพร้อมๆ กัน
เป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเหลืออัตลักษณ์ของและชนชาติพันธุ์
ซึ่งส่งผลให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ถ้าหากอยู่ในศาสนาเดียวกันก็มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นมากขึ้น ไทยทรงดำ (Tai Song Dam
Ethnic) เป็นชนชาติไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป

ชาวไทยทรงดำในประเทศไทย
ส่วนใหญ่เข้ามาอยู่ในดินแดนประเทศไทยปัจจุบันตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี สมัยรัชกาลที่ ๑ และรัชกาลที่
๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ตามลำดับ โดยเข้ามาด้วยอำนาจบังคับของกองทัพสยาม

¹ทวี วีระวงศ์เสรี, สถานภาพทางกฎหมายของชาวจีนในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียน
สโตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๓๐-๓๑.

²อมรา พงศาพิชญ์, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม),
พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๓๘.

³งามพิศ สัตย์สงวน, สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร :
กรณีศึกษาครอบครัวไทยโซ่ง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๓๕.

⁴กฤษณะ ทองแก้ว, ไทยทรงดำ : ต้นทางจากเมืองแกลงถึงแผ่นดินแห่งเมืองคนดี, [ออนไลน์], แหล่ง
ที่มา : <http://www.thaisongdum.com>, [๒๔ มีนาคม ๒๕๕๕].

ที่กวาดต้อนชาวไทดำมาไว้ที่เพชรบุรี ๓ ครั้งในช่วง พ.ศ.๒๓๕๐-๒๔๐๐
 ชาวไทยทรงดำได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ภายในจังหวัดเพชรบุรีก่อน
 หลังจากนั้นจึงเริ่มการอพยพไปอยู่ในพื้นที่อื่น กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ.๒๔๐๐
 มีการอพยพไปอยู่ที่สุพรรณบุรี, ในปี พ.ศ.๒๔๒๐ มีการอพยพไปทางนครปฐม ต่อมาในราว
 พ.ศ.๒๔๔๐ มีการอพยพครั้งใหญ่จากเพชรบุรีไปอยู่ที่ชุมพร ราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี นครสวรรค์
 และในช่วง พ.ศ.๒๔๖๐ มีการอพยพใหญ่อีกครั้งจากนครปฐม สุพรรณบุรี และเพชรบุรี
 ไปยังนครสวรรค์ พิจิตร และพิษณุโลก ส่วนในช่วง พ.ศ.๒๔๖๙-๒๔๗๕
 มีการอพยพเป็นครั้งคราวไปสุโขทัย ประจวบคีรีขันธ์ พิษณุโลก กาญจนบุรี นครปฐม นครสวรรค์^๕
 การปกครองคณะสงฆ์ประเทศไทยในปัจจุบันนี้ มีนิกายฝ่ายเถรวาท ๒ นิกาย คือ

มหานิกายและธรรมยุตินิกาย

มหานิกายมีจำนวนมากกว่าและสืบเชื้อสายตรงมาจากการสถาปนาคณะสงฆ์ลังกาวงศ์ในยุคสุโขทัย
 ส่วนธรรมยุตินิกายได้สถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๓๗๖ โดยเจ้าฟ้ามงกุฎ
 ซึ่งต่อมาได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเป็นธรรมยุตินิกาย
 มุ่งเน้นการปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด
 แต่ทั้งสองนิกายก็อยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคมและสมเด็จพระสังฆราช
 คณะสงฆ์ในประเทศไทย ได้ปกครองอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕
 ซึ่งตราออกเป็นพระราชบัญญัติเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมใน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕

ในระบบการปกครองคณะสงฆ์ งานการปกครองคณะสงฆ์

เป็นงานที่สำคัญที่สามารถพัฒนาคณะสงฆ์ให้มีความเจริญรุ่งเรือง

โดยพระสังฆาธิการมีบทบาทสำคัญด้านการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรี
 ยบร้อย

จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรมั่นคงสืบ
 ต่อไป^๖

โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสซึ่งจะใกล้ชิดกับพระภิกษุสามเณรในวัดและประชาชนมากที่สุด มีหน้าที่ปกครองดูแลคณะสงฆ์ในเขตปกครองและในวัดให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย
 กฎมหาเถรสมาคม ขอบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช
 มีหน้าที่ควบคุม

และส่งเสริมรักษาความเรียบร้อยดีงามของคณะสงฆ์จัดการและพัฒนาการศึกษา

การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาการสาธารณูปการ

และการสาธารณสงเคราะห์ให้เป็นไปด้วยดี

พระสังฆาธิการจึงมีความสำคัญในการดูแลพระภิกษุและสามเณร ดูแลให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

ให้ภิกษุและสามเณรมีจริยาวัตรงดงาม ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย

นับว่าพระสังฆาธิการเป็นผู้รโลงพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๗.

^๖คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, การปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘๗.

ดูแลการประพฤติปฏิบัติของพระภิกษุและสามเณรไม่ให้ออกนอกพระธรรมวินัย และพระสังฆาธิการโดยเฉพาะ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส จะต้องบำรุงรักษาจัดการวัด และสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่พำนักอยู่ในวัดปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และเป็นธุระในการอบรมศึกษาสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ให้สะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล กรรมการศาสนาและกระทรวงศึกษาธิการ ระบุถึงความสำคัญของพระสังฆาธิการว่าพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติจะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบไป ก็ด้วยจะต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ⁷ และนอกจากงานตามหน้าที่ที่สำคัญดังกล่าวแล้ว พระสงฆ์ยังมีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ตั้งอยู่โดยรอบวัดให้ดำรงคงอยู่ต่อไป

ชาวไทยทรงดำที่อาศัยตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดนครปฐมนั้นยังมีการสืบสาน และปฏิบัติตามวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยึดถือกัน ทั้งด้านการแต่งกาย ทรงผม ภาษา ความเชื่อ และประเพณีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตของชาวลาวโซ่ง⁸ แต่เนื่องจากการความเจริญก้าวหน้า ทางด้านวิทยาการและวัฒนธรรมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อาจทำให้วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาวลาวโซ่งถูกกลืนกันไปเรื่อยๆซึ่งเป็นที่น่าเสียดาย หากความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนชาติต้องสูญหายไป

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นพระสงฆ์และสืบเชื้อสายมาจากชาวไทยทรงดำ เล็งเห็นปัญหาการเสื่อมถอยของวัฒนธรรมไทยทรงดำ โดยมีความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยทรงดำ จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์ พื้นฟู ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้สังคมส่วนใหญ่ยอมรับและรู้จักชาวไทยทรงดำต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม
- ๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

⁷กรมการศาสนา, คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

⁸จิรวรรณ นัยชิต, “การศึกษาประเพณีเกี่ยวกับวิถีชีวิตลาวโซ่ง ตำบลดอนคา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐), หน้า ๒-๕.

การวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม
ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐมทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสภาพปัจจัยเบื้องต้นในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ ๒) ด้านการให้ความรู้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ และ ๓) ด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ
ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เป็นชาวไทยทรงดำ ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งอาศัยอยู่ใน ๕ อำเภอ ได้แก่ ๑) อำเภอเมืองนครปฐม ๒) อำเภอสามปราณ ๓) อำเภอกำแพงแสน ๔) อำเภอบางเลน และ ๕) อำเภอดอนตูม จำนวน ๒,๗๐๐ คน และผู้ให้สัมภาษณ์อีก ๕ รูป/คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐมทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสภาพปัจจัยเบื้องต้นในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ ๒) ด้านการให้ความรู้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ และ ๓) ด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ อำเภอเมือง อำเภอสามปราณ อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน และอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมเป็นระยะเวลา ๙ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ

จังหวัดนครปฐม มีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลหรือไม่ อย่างไร

๑.๔.๓ ปัญหา อุปสรรค

และข้อเสนอแนะบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม มีอะไรบ้าง

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชากรที่มีเพศต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชากรที่มีอายุต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔

ประชากรที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ บทบาท หมายถึง

พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ในการดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ ซึ่งกำหนดในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และกฎหมายเถรสมาคมฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ.๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

๑.๖.๒ พระสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุที่จำพรรษาใน ๕ อำเภอ คือ อำเภอเมือง

อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน อำเภอดอนตูมและอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม

๑.๖.๓ ไทยทรงดำ หมายถึง ชนชาติไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปหลายชื่อ

อาทิ ลาวโซ่ง ไทดำ ไตดำ ผู้ไทยดำ ไทยทรงดำ ไทยโซ่ง ลาวซ่ง ลาวซ่งดำ และลาวทรงดำ ซึ่งคำว่าโซ่ง นั้นมีการสันนิษฐานกันว่าเรียกตามสีเสื้อที่นุ่งห่มเพราะมีสีดำ คำว่า โซ่ง แผลงมาจาก สว่าง ที่มีความหมายว่า เสื้อผ้า ดังนั้นโซ่งดำจึงหมายถึง ชาวผู้ไทยที่นุ่งกางเกงดำ ส่วนคำว่า ลาวโซ่ง เป็นชื่อที่คนไทยในภาคกลางใช้เรียกชาติพันธุ์กลุ่มน้อย

๑.๖.๔ อนุรักษ์ หมายถึง

การควบคุมและจัดการทรัพยากรอย่างระมัดระวังเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์ต่อไป ในที่นี้หมายถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม

๑) การอนุรักษ์วัฒนธรรม หมายถึง

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่ตั้งามคู่สังคมไทย

ซึ่งคนไทยควรภาคภูมิใจและช่วยกันอนุรักษ์ให้ดำรงอยู่ต่อไป

ในที่นี้หมายถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ

๒) สภาพปัจจัยเบื้องต้นในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ หมายถึง การส่งเสริม

แนะนำปลูกฝัง การถ่ายทอด รวมถึงการก่อตั้งกลุ่ม เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ

๓) การให้ความรู้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ หมายถึง การสอดแทรกการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ

ในการดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ

๔) ความร่วมมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ หมายถึง การเข้าร่วม การดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การสัมมนา การเป็นกรรมการ การเป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นต้น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม

๑.๗.๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงดำ จังหวัดนครปฐม

TRIAL
VERSION